

Nieuwsbrief 4/2008

www.hko97.nl

Secretariaat

Joke van Elburg
De Schammelte 27
7731 BL Ommen
Tel. 0529-463288
w.feddema@home.nl

Ledenadministratie

Diny Martens
Hamsgoren 6
7731 EL Ommen
Banknr. 37.89.03.977

Redactieadres

Patrijsstraat 39
7731 ZL Ommen
hko-ommezien@hccnet.nl

Doelstelling HKO:

*De vereniging heeft ten doel door middel van heemkundige en/of andere activiteiten belangstelling voor Ommen, alsmede voor het onderzoek naar lokale en regionale geschiedenis te bevorderen in de ruimste zin van het woord.
Zij tracht dit doel te bereiken door:*

- a. het verenigen en in stand houden van groeperingen van een heemkundig karakter*
- b. het organiseren en ondersteunen van activiteiten met een educatief en algemeen vormend karakter*
- c. het verzorgen van publicaties, het medewerken aan projecten van heemkundig belang*
- e. alle wettige middelen welke verder voor het doel van de vereniging bevorderlijk kunnen zijn.*

Einde jaar in zicht.

Hoewel nog enkele weken te gaan, 2008 zit er bijna weer op. Ook het afgelopen HKO-jaar zijn er weer vele activiteiten geweest, zowel in verenigingsverband als daarbuiten. Het bezoek aan landgoed Vilsteren, de gezamenlijke fietstocht met Old Ommer, het bezoek aan onze Partner vereniging in Recke. Het waren allemaal zeer geslaagde activiteiten.

Maar ook in Ommezien is door de werkgroepen weer het nodige werk verzet. Inmiddels is de Digigroep volop bezig met het invoeren van gegevens die in de afgelopen jaren zijn verzameld door de verschillende werkgroepen. Op termijn is het de bedoeling dat u die gegevens kunt inzien, over en hoe dat dan mogelijk is, zullen wij u nader informeren.

Hoewel wij in Ommezien alles behoorlijk op de rit hebben, kwam vorige week de mededeling vanuit het gemeentehuis dat we dit voorjaar naar een andere locatie moeten **verhuizen!** Door ruimtegebrek moet het deel van de school waarin wij gehuisvest zijn, vrij gemaakt worden t.b.v. de Boslustschool. Zodra bekend is wat ons nieuwe onderdak wordt, hoort u dat van ons.

Uit voorgaande mag u niet afleiden dat er aan de uitbreiding van het Streekmuseum niet wordt gewerkt, integendeel. Er is veel vooroverleg met instanties voor nodig om tot een definitief plan te komen.

De laatste ontwikkeling is dat we gezamenlijk met andere historische verenigingen in Overijssel en HCO in Zwolle een website ontwikkelen. Het onderhouden van de website wordt dan verzorgd door het HCO, vandaar af kunnen we dan doorlinken naar onze zusterverenigingen. Het is de moeite waard om kennis te nemen van dit historische materiaal uit de omgeving.

Tot slot

Einde jaar in zicht, met wereldwijde crisissen, iets wat velen van ons nog niet eerder hebben meegemaakt.

De vraag die u en mij bezighoudt is, raakt het ons ook. Ja, maar ik hoop in beperkte mate. Voor sommigen van ons kan het betekenen dat de werkgelegenheid in gevaar komt. Voor het overige gaan wereldwijd de prijzen van grondstoffen naar beneden, waardoor producten in elk geval niet duurder worden. Het gevolg daarvan is dat elders in de wereld de armoede daardoor groter wordt. Ook dat is een realiteit die wij niet uit het oog mogen verliezen.

Tot slot wil ik iedereen die zich het afgelopen jaar heeft ingezet voor de HKO hartelijk bedanken. Ik wens u allen prettige feestdagen toe en een voorspoedig 2009.

Berend Jan Warmelink

Ledenavond HKO

Het was even na acht uur toen een Sallands boerenstel de grote zaal van de Kern binnenkwam. Verrast waren ze. Niet alleen om dat ze (ver)laat waren, maar nog meer omdat ze ontdekten niet juist gekleed te zijn voor deze gelegenheid.

De boer (Harry Klomp), in boerenkiel en manchesterbroek, liep op klompen met een boerenpet als hoofddeksel. De wederhelft (Aly Pot) was in doordeweekse (werk)kleding: gebreide wollen borstrok, daarover een eenvoudig, wasbaar katoenen lijfje met linnen schort en een klein ondermutsje. Alles behalve goed voor een feestje, vonden ze.

“W’j mut oons aans um antrek’n. W’j bint hier niet goed op e’kleed””, reageerde het Sallandse stel.

“Dat gaat helemaal goed komen. Ik zal jullie aankleden voor het feest”, was de reactie van mutsenmaker en naaldkunstenares Dina Poortier toen ze de boer en boerin bij de deur opving.

Bovenstaand tafereel speelde zich af op de bijeenkomst van de Historische Kring Ommen op donderdag 30 oktober 2008. De avond stond in het teken van oude volksdracht. Daarvoor werden als levende paspoppen Klomp en Pot ingezet, aangekleed door Dina Poortier, die de zaal verder ondertussen informeerde over wat honderd jaar geleden het modebeeld was.

Voor de boerin betekende dat gekleed gaan in lijf en rok, zoals dat ook zondags werd gedragen met verschillende onderrokken. Niet alleen om te voldoen aan het schoonheidsideaal van toen: smalle taille en brede heupen, maar ook om de warmte binnen te houden.

Aly Pot droeg een nauw sluitende hemdrok met half lange mouwen, en een schootjak met rok. Ook een zijden halsdoek met de knoop die zo werd gedragen dat te zien was of ze wel of geen verkering had.

Natuurlijk ontbrak bij dit alles de knipmuts niet. Wilde het haar niet blijven zitten, dan werd het met karnemelk ingesmeerd, wist Poortier te vertellen. Sieraden en een zilveren beugeltasje maakten het geheel compleet.

Voor de boer Harry Klomp was er een mooi driedelig kostuum, met een horloge aan de ketting in het vestzakje, pet en natuurlijk nette zwarte gepoetste schoenen.

Al met al duurde kledpartij driekwartier waar mee aangegeven is dat met het (aan) kleden vroeger veel tijd mee gemoeid ging.

“Ik heb dit nooit eerder zo gedaan; ik hoop dat jullie het mooi hebben gevonden”, liet Poortier nog aan het eind weten en wijzend op de modeshow met levende paspoppen. Gezien het applaus van de zaal was deze historische modeshow goed in de smaak.

Rusluie met de koets, waarmee men naar Rusland trok.

Na de pauze was het woord aan Gerrit Haakmeester. In 1992 was hij deelnemer aan een reis vanuit Vriezenveen naar Sint Petersburg in Rusland. Een expeditie met paarden en wagen van 2400 kilometer, zoals de Vriezenveeners dat ook in de 18e eeuw deden toen ze nog handelsbetrekkingen onderhielden met Rusland.

In Twents dialect wist de spreker de zaal op humoristische wijze te boeien met voorvallen die hij tijdens de reis had meegemaakt. Filmbelden onderstreepten zijn betoog.

Van de archivaris

Ceritra Saja

Van de gemeente Ommen ontvingen wij het boek ‘*Ceritra Saja, Geschiedenis van Molukkers in Overijssel*’ Het college van B en W ontving dit boek van de uitgever, Steunpunt Minderheden Overijssel te Wierden. Het boek is geschreven door Ygerne ten Brinke met medewerking van Frans Latupeirissa.

De Nederlandse vertaling van de titel van het boek is “vertel maar gewoon”. In de inleiding wordt verteld waarom de Molukkers niet konden terugkeren naar de Zuid-Molukken, een eilandengroep in Oost-Indonesië. Het Nederlandse en Indonesische bewind vond geen oplossing voor deze mensen en verscheepte ze bij wijze van laatste uitweg naar Nederland. Er wordt ingegaan op, onder andere het vertrek en aankomst, de woonoornden, woonwijken, de houding van de Nederlanders, po-

litiek, onderwijs etc. Ook in onze gemeente werden in de jaren begin 1950 mensen gehuisvest. De toenmalige burgemeester, Mr. C. P van Reeuwijk krijgt op 12 mei 1951 een bericht dat tussen 15 en 17 mei een schip met de naam 'Asturias' wordt verwacht en de passagiers gehuisvest zullen worden in de barakken van het voormalige DUW-kamp Laarbrug. Dit waren in eerste instantie de Ambonezen. Deze moeten eind 1951 het woonoord Laarbrug verlaten om plaats te maken voor de Keiezen. De Keiezen hadden een conflict in kamp Vugt en werden daarom overgeplaatst naar het woonoord Laarbrug. Het andere woonoord was Eerde, dat kleiner en jonger was. In de periode augustus 1952 tot en met 1961 werd het kamp bewoond. Dit waren uitsluitend Keiezen en Tanimbarezen. De gezondheidstoestand van de bewoners in Eerde is vergeleken bij Laarbrug beter, daar kwam nogal eens TBC voor. Om het kamp goed op orde te houden hebben de bewoners van Eerde eens de heggenschaar ter hand genomen, het resultaat is ontstellend. Ik citeer: "Tijdens de vakantie van de beheerder hebben de Keiezen het kamp eens willen opknappen. Zij hebben de prachtige aanplant, waarop Baron van Pallandt met recht zo trots op was, volkomen vernield door alle sparren en coniferen tot op ongeveer een ½ M. kaal te hakken en alle Rododendrons en Azalea's op gelijke hoogte af te snoeien". Om beter te integreren in de Nederlandse samenleving vonden de ouders van Molukse kinderen dat zij Nederlands onderwijs moesten krijgen, in plaats van het onderwijs dat in de kampscholen werd gegeven wat aansloot bij de Indonesische situatie. De kinderen werden naar school gestuurd bij meester Jansen van Galen. In 1965 verhuizen de meeste gezinnen uit het woonoord Laarbrug naar Zwolle en Rijssen. De bewoners van Eerde verhuizen na sluiting bijna allemaal naar een woonwijk in Rijssen. Tot slot een korte anekdote van Willy Sahupala uit Rijssen. Hij verbleef indertijd met veel plezier in Eerde, hij herinnert zich het volgende, ik citeer: Als er iemand overleden was in het kamp en het lijk in het aulahuisje opgebaard lag, vermaakte de kleine Willy zich opperbst. "Mijn vader had de sleutel van het aulahuisje. 's Avonds waren de mensen wel eens dronken en kwamen ze langs het huisje. Ik zat dan binnen en tikte hard op de ramen. De mensen schrokken zich naar en fluisterden: 'Oeh, setan, 'oeh, een geest. Deze bijgelovigheid stak ook de kop op als bijvoorbeeld het licht uitviel. Voor elektriciteit moesten de bewoners muntjes gebruiken. Dit bracht wel eens verwarring. "als er iemand overleden was en de familie een nachtwake moest houden, kon het gebeuren dat ineens het licht uitviel. De nabestaanden schrokken dan erg en zeiden: "de dode is vast boos op ons, terwijl anderen wel beter wisten en reageerden met 'Nee joh de muntjes zijn op'." Gerrit Volkerink

Dialectgroep-ni'js

Ruum 10 joar 'e leed'n hef de Iesselacademie in Kampen an onze Dialectgroep 'n verzuuk 'e daon en 'e vraagd umme metwarking an het töt standkomm'n van een z.g. "Streektaalproject", en det heuld in de töt stand-

kommig van 'n dialectwoord'nboek oaver de Overiesse dialecten. Wi'j vund'n 't as groep 'n uitstekend idee zo'n project in de streektale en wi'j hebt oonze metwarking gelieke toe 'e zeg' an de genuumde Iesselacademie in Kampen. Moandeleks bint deur oons vrag'nliest'n in 'e vuld die de Academie oons hef toe 'estuurd en die veerder wörd'n uut 'e warkt en op'eslaag'n.

Der bint inmiddels al vief woord'nboek'n uut 'ebrach', en as 't er geld veur vri'j 'emaakt kan wörd'n zoll'n er nog een paar meer volg'n oaver de Overiesse Dialecten. Vandage an 'n dag, noa 10 joar (!) is op alle vrag'n antwoord 'egeem', en hebbe wi'j as Dialectgroep weer meer tied veur aandere dinge.

Wi'j wilt now graag, as Dialectgroep, veerder goan met het bewaar'n en/of plaats'n van verhaal'n oaver gebeurteniss'n in het verleed'n in de boerschopp'n. Er bint vaste nog wel luu, in oonze omgeving of doarbuut'n, die prachtege (streek)verhaal'n könt vertell'n oaver vrogger zo as:

Wat ze allemoale vrogger hebt uut 'e haald en uut 'e vrett'n -

Wat 'n schik zie hadd'n oaver t'ien of aander veurval, -
Wat ze nog weet uut de verhaal'n van va of moe, -
en vul veerder zelf maar in: ik wete nog.....

d'er is den en den wat oaverkomm'n
mu'j heur'n

D'er mut volgens oons nog völle verhaal'n van völle weerde wee'n en doar mut wi'j zuneg op wee'n en bewaar'n veur oons noageslacht.

Aj oons wilt en könt help'n loat dan van ow heur'n en wi'j komt bi'j ow in huus umme alles op te schriem' of op te nemm'n.

Help oons umme oons arfgoed veur 't noageslacht veileg te stell'n.

Könne wi'j op ow rekk'n ?? Heel graag !!

Ie könt bell'n aj wat hebt met de volgende persoon'n:

Leida : 0529 – 451193 -

Getjaan: 0529 – 457296- en

Frouwke: 0529 – 453055.

Wenn Sie kommen, werden Sie es gut haben!

Op 11 oktober reisde een kleine delegatie van het bestuur van de HKO af naar onze Duitse partnergemeente Recke.

We werden in het verenigingsgebouw, het streekmuseum (Heimatmuseum „Alte Ruthemühle“) van Recke, verwelkomd door een groot aantal (bestuurs)leden. De verhouding was zo ongeveer 1:4.

Na ontvangst met koffie en eigen gebakken brood kregen we een rondleiding door het museum. Het was een vroegere koren- en houtzaagmolen.

In het museum is verder veel aandacht besteed aan de mijnbouw. Daarvoor is zelfs een stuk mijngang nagebouwd. Verder is veel te bewonderen over andere vormen van nijverheid. Het vlechten van manden en dergelijke, maar ook het maken van schoenen.

Na de overdadige lunch, natuurlijk vers brood uit de eigen oven, werden er ook halve haantjes geserveerd.

's Middags maakten we in een bus een rondrit door de omgeving. Daarbij was de Herr Bürgermeister hoogst persoonlijk onze reisgids.

We voelden ons bijna een beetje bezwaard, dat zij met zovelen ons deze hele dag op zo'n plezierige manier bezig hebben gehouden. Onze reisleider Ben Wösten heeft ze dan ook meteen voor een tegenbezoek in het voorjaar van 2009 uitgenodigd.

Nieuwe leden

Hieronder de nieuwe leden. Mevrouw Jalving was een *tien-de lid* en is daarmee een jaar lang gratis lid van de HKO.

H.W. Geerts uit Ommen
G.J. Schepers uit Ommen
Mevrouw B. Jalving-Slaghuis uit Neede
De heer L. van Gijssel uit Ommen

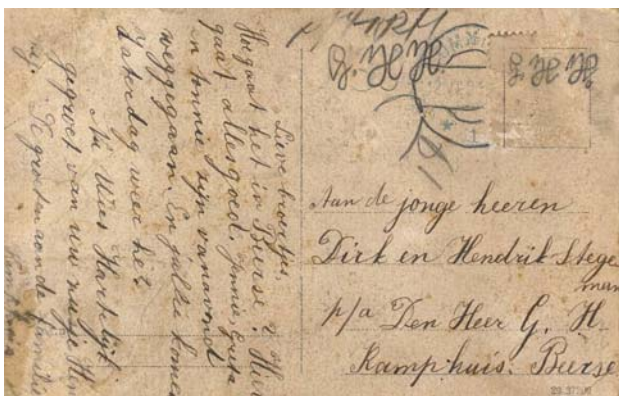
Streekdracht

In het Streekmuseum is momenteel een expositie over de streekdracht kleding van Gerridina Nijenhuis-Steen te bezichtigen.

Op 24 januari 2009 is het museum exclusief voor HKO-leden geopend van 12.00 tot 17.00 uur. Er zal uitleg over de kleding worden gegeven en de koffie staat klaar.

Oude foto

Bijgaande foto werd ontvangen van een van onze leden. Deze afbeelding was nog niet in onze collectie. Daarnaast is ook de tekst op de ansichtkaart de moeite waard.

Gemienſchop van Oll Ommer

Met het bestuur van de "Gemienſchop van Oll Ommer" is onlangs de afspraak gemaakt, dat de HKO in deze nieuwsbrief ruimte ter beschikking stelt van de "Oll Ommer". Zij hebben geen afzonderlijke nieuwsbrief voor hun leden. De doelstelling van de HKO komt voor een groot deel overeen met dat van de "Oll Ommer". Daarnaast zijn ook veel leden van de HKO lid van de "Oll Ommer" en ook andersom.

We zullen daarom in de toekomst informatie van hen in deze nieuwsbrief publiceren. Daarbij wordt dan duidelijk aangegeven als het info van de "Oll Ommer" is.

Activiteiten HKO

- De vergaderingen zijn op:
- 8 januari 2009, nieuwjaarsreceptie;
- woensdag 14 januari 2009, aanvang 19.30 uur, bestuur + contactpersonen.
- de dinsdagen 24 februari, 7 april, 19 mei, 30 juni, 1 september, 13 oktober en 24 november 2009.

Inloopdagen

Iedere eerste donderdag van de maand: 4 december, 5 februari en 5 maart.